

## 130. ROCZNICA (1894-2024) POWSZECHNEJ KRAJOWEJ WYSTAWY WE LWOWIE

**W dniach 19-20 czerwca 2024 r. we Lwowie odbyła się konferencja naukowa poświęcona rocznicy 130 lat od zorganizowania Powszechnej Wystawy Krajowej we Lwowie. Ze strony polskiej w składzie delegacji Stowarzyszenia Elektryków Polskich były osoby: Sławomir Cieślik - prezes SEP, Dariusz Świsulski – Oddział SEP Gdańsk, Piotr Rataj - Pracownia Historyczna SEP, Zbigniew Styczeń - prezes Oddziału Rzeszowskiego SEP, Bolesław Pałac – wiceprezes SEP.**

Organizatorem konferencji była firma PpAT „Lvivoblenergo” (Zakład Energetyczny we Lwowie) pod patronatem: Stowarzyszenia Elektryków Polskich i Centrum Miejskiej Historii we Lwowie oraz Politechniki Lwowskiej.

W pierwszym dniu pobytu (19.06.2024) delegacja polskich energetyków ze Stowarzyszenia Elektryków Polskich spotkała się w siedzibie „Lvivoblenergo” z Romanem Ivantsivem dyr. Technicznym, Galiną Petrushka dyr. Marketingu, Ludmiłą Polową dyr. IT, Bogdanką Berżycką dyr. muzeum energetyki oraz Andrijem Kriżaniwskim członkiem SEP. Rozmowy dotyczyły bieżącej sytuacji w systemach elektroenergetycznych będących w technicznej obsłudze „Lvivoblenergo”, a także poruszono tematy przyszłości energetyki ukraińskiej i możliwości współpracy ze Stowarzyszeniem Elektryków Polskich w tych tematach.

Następnie zwiedziliśmy tereny Powszechnej Wystawy Krajowej w Parku Stryjskim wraz z elektrownią na Persenkówce i zajezdnią (teraz muzeum) pierwszych miejskich tramwajów elektrycznych. Po miejscach historycznych oprowadzali nas: Andrij Kriżaniwskij były dyrektor techniczny zakładu „Lvivoblenergo”, Bohdana Berżycka, prof. Orest Ivakhiv i Aleksander Aristarchow - dyrektor wydziału „Muzeum historii nauki i techniki” Lwowskiego Muzeum Historycznego. Wystawa krajowa we Lwowie w 1894 r nierozłącznie wiąże się z początkiem elektryfikacji Lwowa i lwowszczyzny oraz początkiem pierwszych tramwajów elektrycznych. Tramwaje te dowoziły gości i zwiedzających na tereny wystawy. Tematyka powszechnej wystawy krajowej we Lwowie to; sztuka, nauka, etnografia, rolnictwo, leśnictwo i przemysł. Wielką atrakcją wystawy była prezentacja wielkiego dzieła malarskiego W. Kossaka i J. Styki „Panorama Raclawicka”. Wystawę krajową we Lwowie odwiedziło w pierwszych pięciu miesiącach ponad 1mln 140 tys. zwiedzających.

W drugim dniu pobytu we Lwowie (20.06.2024) odbyła się konferencja naukowa poświęcona 130. rocznicy (1894) Powszechnej Wystawy Krajowej oraz początkom elektryfikacji Lwowa. Konferencja odbyła się w Miejskim Centrum Historii z udziałem zarządu i pracowników Centrum, delegacji SEP, przedstawicieli firmy „Lvivoblenergo” i przedstawicieli Politechniki Lwowskiej. W czterech sesjach tematycznych zostały przedstawione referaty naukowe dotyczące między innymi: organizacji Powszechnej Wystawy Krajowej, sylwetek osób z nią związanych,

elektrycznych tramwajów i elektrycznego oświetlenia we Lwowie. Referaty w kolejności wygłosili; Roksoljana Gołowata, Andrij Krizaniwskij (2 referaty), Bohdana Berżycka, Wioletta Czernienko, Dariusz Świsulski, Piotr Rataj (2 referaty), Orest Ivakhiv i Galina Petruska. Uczestnicy konferencji otrzymali od organizatorów piękne opracowanie wszystkich referatów, wydane na tę okoliczność. Podczas konferencji uczestnicy nawiązywali nowe kontakty, wymieniali się wiedzą i znajomością tematu wystawy. Należy odnotować, że w pierwszej części konferencji doszło do spotkania i rozmów prezesa SEP Sławomira Cieślaka z prezesem Ukraińskiego Stowarzyszenia Energetyków NTSEU z Kijowa Jurijem Bondarenko. Strony umówiły się do dalszego kontynuowania współpracy i kontaktów.

*opracowanie: Bolesław Pałac*

*zdjęcia: Bogdana Berżicka; Dariusz Świsulski; Zbigniew Styczeń*









































## Rewolucja w transporcie miejskim w XIX w. Револуція в міському транспорті в 19 ст.

- W wieku XIX pojawiły się tramwaje konne, po raz pierwszy w Nowym Jorku (1832) a w Europie w Paryżu (1855), we Lwowie w 1880 r.
- У XIX столітті кінні трамваї вперше з'явилися в Нью-Йорку (1832), а в Європі - в Парижі (1855), у Львові в 1880 р.
- Olgromny rozwój techniki w tym stuleciu spowodował, że pojawiały się alternatywne rozwiązania na czele z tramwajem elektrycznym, testowanym od końca lat 70.
- Величезний розвиток технологій у цьому столітті призвів до появи альтернативних рішень, у тому числі електричного трамвая, випробуваного з кінця 70-х років
- W 1883 r. na podmiejskiej trasie Mödling-Hinterbrühl koło Wiednia rozpoczęła pracę kolejka elektryczna, zasilana z napowietrznej trakcji
- У 1883 р. на приміській трасі Медлінг-Хінтербрюль поблизу Відня почала працювати електрична залізниця з підвісною тягою
- W 1888 r. w Richmond w USA uruchomiono nowoczesne tramwaje elektryczne, wyposażone m.in. w ulepszone pantograpy
- У 1888 р. в Річмонд, США, були запущені сучасні електричні трамваї, оснащені, зокрема: з удосконаленими пантографами



Трамвай конний we Lwowie  
Кінний трамвай у Львові



Трамвай w Richmond, 1888 r.  
Трамвай в Річмонд, 1888 р.







